

REVOLUCIJA se ni končala l. 1945. ampak še traja in bo še trajala

Zgodovinski sklepi IV. plenuma so tudi hrastniške borbe spodbudili k odločnosti za odstranitev nepravilnosti v naši družbi. Zato je občinski odbor ZZB sklical dne 10. avgusta izredno skupščino. Nanjo so povabili člane občinskega odbora, zastopnike drugih družbeno-političnih organizacij in člane ZZB. Skupščine se je udeležil tudi tovarš Franc Leskošek-Luka, predsednik republiškega odbora ZZB NOV Slovenije.

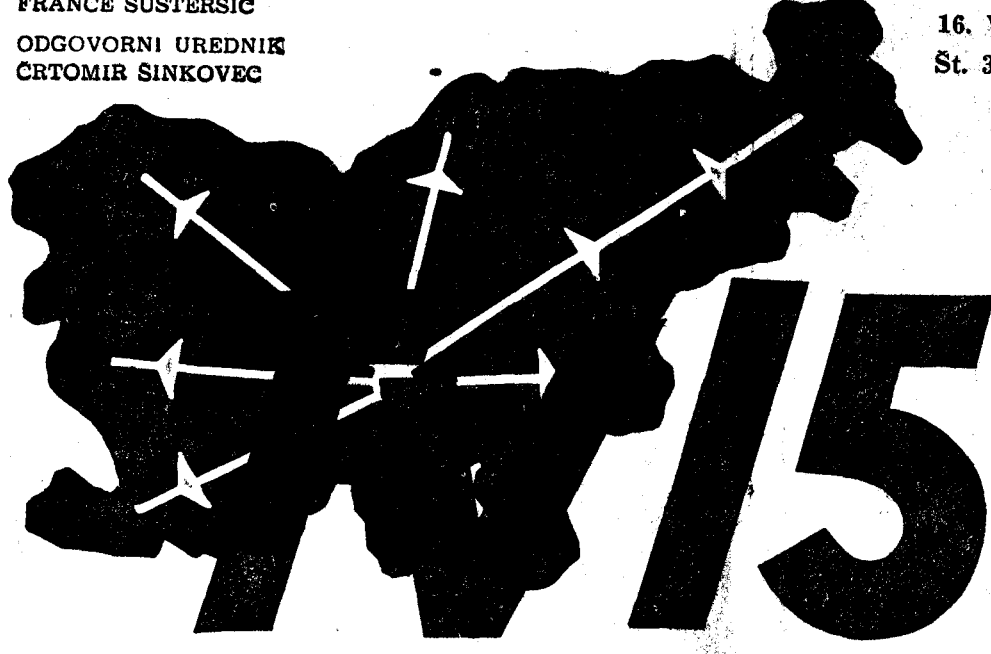
Po uvodnem referatu se je razvila razprava v glavnem v dveh smereh. Udeleženci so najprej ostro ugovarjali praksi, da tako široko podeljemo priznanja o organiziranem in aktivnem delu za NOB. Taki, ki jim je to priznано, potem dobijo pokojnine, skrajšajo jim delovno dobo itd. Vse to našo družbo veliko stane. V preteklosti je bilo

precej napak in širokosrčnosti, kar zdaj plačujemo vsi. Pri vsem tem pa nekateri skromnejši in tisti, ki niso imeli od priznanja nobenih materialnih koristi, še do zdaj niso uveljavili svojih pravic. Zato so udeleženci skupščine zahtevali revizijo vseh do zdaj izdanih odločb. Niso pa omenili nobenih konkretnih primerov, da je nekdo dobil priznanje neupravičeno. Ugotovili so tudi, da komisija za priznavanje posebne delovne dobe deluje v zelo težavnih okoliščinah in da je delo njenih članov zelo odgovorno, zato se ga iz razumljivih razlogov mnogi otepajo.

Dlje so se udeleženci zadržali ob primeru tovarišice J., borke, uslužbenke gostinskega podjetja. Ta se je pritoževala nad odnosom v podjetju, pri tem pa so ji drugi udeleženci pritrjevali. Očitno je direktorju vrsto prekrškov, predvsem pa samovoljo, ki se kaže v odnosu do organov delavskega samoupravljanja in odnosu do nje same, ki jo skušajo po vsej sili spraviti iz podjetja, čeprav ima strokovno kvalifikacijo poslovodkinje in je članica ZK. Hkrati pa so na odgovornih mestih ljudje brez ustrezne strokovne izobrazbe, ki niso bili bori. Zato je sindikalni svet sprožil zoper podjetje tožbo. J. je namreč ostala brez službe.

Na predlog tovariša Leskoška in drugih udeležencev razprave je skupščina sklenila, da naj občinska skupščina ustanovi nepristransko komisijo, ki bo zadevo raziskala. V zvezi s tem so govorili tudi o primeru, ko je bila leta 1959 razlašena zasebna gostilna, prej last bivšega borca NOV in njegove žene, tudi bivše borke. Ta je kvalificirana kuharica, zdaj pa je v službi v zdravstvu kot saldokontistka (!) v kratkem bo brez službe zaradi reorganizacije v zdravstvu. Gostilna ni tako velika, da bi se gostilničar lahko razvil v kapitalista, zato bi bilo pametno, če bi mu gostilno ali vrnil ali prodal. Razen tega bi v tem primeru dobili najbrž veliko boljše gostilno, kot jo imajo Hrastničani zdaj.

K razpravi se je oglasil tudi tovarš Leskošek, ki je govoril o IV. plenumu in o vlogi članstva ZZB. Med drugim je tudi povedal, da smo nepravilnosti krivi vsi, ker smo bili premalo odločni in ker smo se preveč zanašali na ljudi pri vrhu, manj pa na lastne sile. Nekako smo začeli popuščati in se zanašati, da je že vse urejeno in da bo šlo samo po sebi v zaželeno smer. Toda zgodilo se je drugače. Revolucija se ni končala leta 1945, ampak še traja in bo še trajala. Zato morajo biti vsi borci politično aktivni, ne smejo več ukazovati, ampak prepričevati. Za to pa je potrebno veliko več znanja in tega marsikdaj primanjkuje, o čemer pričča tudi to, da navzoči slabo poznajo zakonodajo.

GLASILO ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV NOV SLOVENIJE

KROPA NA GORENJSKEM ob 25-letnici vstaje

V nedeljo, 7. avgusta, so v znanem žebliarskem mestu Kropi na Gorenjskem imeli veliko spominsko slavo v počastitev petindvajsete obletnice vstaje in ustanovitve Cankarjevega bataljona, ki se je proslavil v znameniti bitki v Dražgošah januarja 1942. Sedmi avgust je krajevni praznik, ki so ga Kroparji izbrali v spomin na ta dan 1942. leta, ko so domači fantje in dekleta množično odšli v partizane. To jubilejno slavo so povezali tudi z desetletnico obstoja podjetja UKO (umetna kovinska obrt), tako da je bila Kropa resnično vsa v prazničnem vzdušju.

Glavna svečanost je bila popoldne, ko so sredi Kroke odkrili veličasten spomenik padlim borcem, delo kiparja Staneta in Marje Keržič in arhitekta Alberta Sušnika. Spomenik je odkril predsednik ZZB NOV tovarš Franc Leskošek-Luka, ki se je udeležil vseh teh svečanosti. O bojih okoli Kroke v Jelovici, Dražgošah in na Jamniku je govoril udeleženec teh bojev, prvoborec in narodni heroj Tonček Dežman. Po izbranim kulturno umetniškem programu, v katerem so nastopili domači recitatorji in pevec zbora »Stane Zagar«, so odkrili tudi prapor krajevne organizacije ZB.

V jubilejnim slavu so sodelovali tudi druge vasi in naselja iz okolice Kroke. Udeleženci slavo so imeli redko priliko, ogledati si posebnost Kroke — vigence in kovanje žebeljev, kot so jih stoletja kovali Kroparji, kovaški muzej, staro talilno peč in partizanske postojanke, ki jih je po Jelovici in v okolici Kroke vse polno. Na sliki: spomenik v Kropi. JR

PRAZNIK OBČINE ZAGORJE OB SAVI — 9. AVGUST — SVEČANO PROSLAVLJEN

Podeljen je domicil

1. štajerskemu bataljonu in Kamniško zasavskemu odredu

V noči od 8. na 9. avgust 1941. leta so partizanske enote napadle sedež rudniške straže in žandarmerije v Toplicah pri Zagorju ob Savi. V spomin na ta dogodek so praznovali prebivalci Zagorja ob Savi letos že štirinajsti svoj občinski praznik. Letošnje praznovanje je bilo še toliko slovesnejše, saj poteka petindvajset let, odkar so se naši narodi organizirano uprli sovražniku, sam napad na sedež rudniške straže in žandarmerije v Toplicah pred četrto stoletja pa je pokazal, da zagorski človek ni klonil pred fašističnim nasiljem, pač pa, da je pripravljen boriti se. Zato je 9. avgust 1941 svetel mejnik v zgodovini revolucionarnih prizadevanj in borb delovnih ljudi in samega Zagorja ob Savi.

Za zaključek praznovanja letošnjega štirinajstega občinskega praznika Zagorja ob Savi je bila v torek, 9. avgusta, slavnostna seja Občinske skupščine Zagorje ob Savi, ki so se je med drugim udeležili Rudi Bregar, član CK ZKS, generalmajor JLA Boris Čizmek-Bor, bivši politični komisar Štajerskega bataljona, številni nosilci Spomenice 1941, borci 1. štajerskega bataljona in Kamniško zasavskega odreda, predstavniki občin Trbovlje, Hrastnik, Litija, Domžale in Zalec ter udeleženci napada na sedež rudniške straže in žandarmerije 9. avgusta 1941.

Na seji je predsednik zagorske občinske skupščine Dušan Kolenc obudil spomine na čas med NOB, posebej na dogodek pred petindvajsetimi leti. Govoril pa je tudi o uspehih, ki jih je dosegla občina Zagorje ob Savi v zadnjih enajdvajsetih letih, seveda pa tudi o nalogah, ki so v sedanjem razdobju pred občino in občani. Udeleženci seje so z enominutnim molkom počastili spomin vseh žrtvi, ki so darovale življenja za ustanovitev in razvoj socialistične Jugoslavije, delegacije ZZB NOV in občinske skupščine pa so odnesle vence k spomeniku Revolucije in na grobova narodnih herojev Toneta Okrogarja-Nestla in Ivana Skvarča-Modrasa.

Zatem je občinska skupščina razpravljala o predlogu občinskega odbora ZZB NOV o podelitvi domicila partizanskim enotam. Z odobravanjem je bilo v zvezi s tem sklenjeno: »Z namenom, da ohranimo in krepiamo herojske tradicije narodnoosvobodilne borbe v občini Zagorje ob Savi, je Občinska skupščina Zagorje ob Savi na podlagi 120. člena statuta na skupni slavnostni seji dne 9. avgusta 1966 sprejela

skega oziroma zasavskega odreda. V tej partizanski enoti se je bilo precej Zagorčanov vse do končne osvoboditve. Kamniško-zasavski odred je opravljal pomembne borbene in mobilizatorske naloge na celotnem operativnem področju in v veliki meri tudi na sedanjem območju zagorske občine ter je tudi za to partizansko enoto podelitev domicila povsem na mestu.

V imenu obeh enot se je Anton Žužek-Tarzan zahvalil za podelitev domicila in poudaril, da čaka zdaj vse naloge, zbrati gradivo o delovanju obeh parti-

zanskih enot in ga ohraniti po- znejšim rodovom, občanom Zagorja ob Savi pa je čestital za občinski pravnik — 9. avgust.

Ob letošnjem praznovanju občinski praznik — 9. avgust, vili v Zagorju ob Savi več prireditve; na večer pred praznikom pa so v Delavskem domu brezplačno predvajali film »Kojnjuh planina«, obvezniki predvojaške vzgoje pa so ponazorili napad na sedež rudniške straže in žandarmerije v Toplicah.

ZASTARELE METODE ORGANOV DRŽAVNE VARNOSTI

Izvršni komite CK ZKS je razpravljal o poročilu komisije, ki je imela nalogo, da ugotovi stanje v organih državne varnosti. Na isti seji so razpravljali tudi o delu organizacij ZKS in izvajanju stališč, ki jih je izvršni komite CK ZKS sprejel takoj po IV. plenumu CK ZKJ.

Komisija je imela splošno politično nalogo in se je zaradi tega spuščala v konkretna vprašanja službe državne varnosti le toliko, da je lahko spoznala vsebino in metode dela te službe glede na skladnost oziroma neskladnost njenega delovanja z našim družbeno-političnim si-

stemom. Poročilo komisije in razprava sta pokazala, da so bile točne ocene IV. plenuma CK ZKJ o stanju državne varnosti v Sloveniji glede resorske zaprtosti, nujnosti odprave birokratskih metod, premajhne kontrole javnosti, zlasti glede zakonitosti dela služb notranjih zadev in

njegovega vgrajevanja v skupščinski in pravosodni sistem ter dviga strokovnosti in političnosti kadrov državne varnosti. Stopnja razvitenosti samoupravnega sistema v Sloveniji in demokracije zavesti občanov ter politični vpliv družbenih organizacij so v določeni meri oteževali, da bi se lahko služba državne varnosti v Sloveniji organizirala kot sila nad družbo in da bi se lahko služba državne varnosti organizirala zlorabljal v politične namene. Komisija ni ugotovila, da bi organi državne varnosti ali posamezni funkcionarji zunaj nje ali kdorkoli v Sloveniji zlorabljal službo državne varnosti v politične namene.

Na seji so sprejeli vrsto sklepov, med njimi, naj se komunisti zavzemajo za reformo organov državne varnosti, notranjega resora in celotnega pravosodnega sistema v duhu ustavnih načel in priporočili čimprej izvedbo sklepov IV. plenuma CK ZKJ glede izbire vodilnih kadrov v državni varnosti oz. celotnem resoru za notranje zadeve v Sloveniji z ljudmi z ustreznimi družbeno-politično prakso in izobrazbo.

TJENTIŠTE — TURISTIČNI CENTER

Želja, da bi Tjentište, prizorišče najslavnejših bojev iz naše narodnoosvobodilne borbe, spremenili v obsežen nacionalni park in turistično središče, se uresničuje.

V Tjentište najčesteje prihaja mladina in domači ter tuji izletniki oziroma turisti. Kolikšen je obisk, najboljše povedo podatki, saj je lani bilo v Tjentištu nad 55.000 prenočevalcev. Pred nekaj leti so v dolini Sutjeske zgradili sodoben hotel. Mladinski center, predvidevajo pa, da bodo to področje še uredili in opremili.

Na področju Tjentišta bodo zgradili še nekaj turističnih ob-

jektov, popravili oziroma preuredili ceste, posebno pozornost pa bodo posvetili lovne-mu in ribolovnemu terenu. Urbanistični zavod Bosne in Hercegovine je že pripravil podoben načrt za ureditev Sutjeske. Po tem načrtu bodo v Tjentištu uredili nov informacijski center bitke na Sutjeski, hkrati s tem pa bodo postavili še 80 spominskih obeležij iz NOB. Del teh bodo postavili še na območju Poče in Črne gore, kjer so bili za časa V. sovražne ofenzive obsežni boji. Razen tega nemaravajo zgraditi še cesto, ki bi povezovala Tjentište s Črno goro. S. K.

1946 · 1966

lesonit

ILIRSKA BISTRICA

SODOBNA OBRAMBNA VZGOJA IN LJUDSKA ZAŠČITA

Naš prispevek k zmagi

Na jugoslovanskih bojiščih je v letih 1941—1945 bilo povprečno po pol milijona sovražnikovih vojakov, oboroženih z letalstvom, vojnimi ladjami in drugim najmodernejšim orožjem.

Zadnja svetovna vojna je Jugoslaviji povzročila za 9 milijard in 145 milijonov dolarjev škode.

Ko so aprila 1941. leta nemške in italijanske armade ob podpori satelitskih držav okupirale Jugoslavijo, so mnogi ljudje iz tujih držav bili prepričani, da je z naglim porazom kraljevske vojske končana udeležba jugoslovanskih narodov v boju z osnimi silami. Toda, pravi boj, trdovraten in brez usmiljenja, je šele tedaj začel. Še pred podpisom sramotne aprilske kapitulacije je centralni komite KPJ v svojem zgodovinskem razglasu dal jugoslovanskim narodom zanesljive smernice:

»...Ne obupavajte, temveč se še bolj strnite in zvrnate

k oboroženemu boju z okupatorskimi in kvistilskimi silami.

Tako je sredi »Hitlerjeve evropske trdnjave« začel boj, ki je sovražnika iznenadil, navdušil pa vse antifašistične sile. Ze 15. septembra 1941. leta je feldmaršal List, komandant Jugovzhoda, sporočil nemškemu vrhovnemu poveljstvu: »Vzemi mirljivo stanje v Srbiji zahteva odločne ukrepe... Sile, ki so sedaj v Srbiji, ne zadostujejo za izvajanje bojnih operacij...«

Okupatorske oblasti so v boj proti jugoslovanskim uporničnim silam poslale vse enote, ki so jih imele na voljo, hkrati pa privražale okrepitev, še od

zatišja: vojskovali smo se brez prestanka, sovražnikove enote pa so doživljale čedalje hujše poraze.

Okupator je — ne računajoč na stotine manjših enot in raznih posadk — v boj proti narodnoosvobodilni vojski pritegnil naslednje sile: konec 1941. leta 33 divizij; 1942. leta 35 divizij; 1943. leta, ko je sovražnik skušal na vsak način zdrobiti našo vojsko, 42 divizij (izmed njih je bilo 19 divizij nemških, v vseh divizijah pa 650 tisoč vojakov); 1944. leta se je boja z NOVJ udeležilo 570.000 okupatorjevih in kvistilskih vojakov; v zadnjem letu vojne pa je v sedmih nemških armadnih korpusih in raznih kvistilskih enotah bilo skupno prek 300.000 sovražnikovih vojakov. Moramo pa še upoštevati tudi nenehno aktivnost sovražnikovega letalstva in njegovih vojnihih ladij proti silam naše mornarice.

Hkrati z bojem z okupatorjem in domačimi izdajalci pa je naraščala tudi moč naše narodnoosvobodilne vojske. V 1941. letu je imela 80.000, v naslednjem letu pa že 150.000 borcev. Takrat je našo vojsko sestavljalo 38 brigad (v devetih divizijah in dveh korpusih) in 36 partizanskih odredov. V 1943. letu se je število borcev že po-

dvojilo in je naraslo na 300 tisoč mož, uvrščenih v osem korpusov, več samostojnih brigad in 108 partizanskih odredov. Čeprav je v boju proti okupatorju in domačim izdajalcem padlo mnogo naših borcev, se NOVJ čedalje bolj veča: v 1944. letu je v njej že 400.000 borcev ali 14 korpusov s 50 divizijami, 21 samostojnimi brigadami in 140 partizanskimi odredi. Na dan nemške okupacije — 9. maja 1945. leta — pa je jugoslovanska vojska imela že 59 divizij, opremljenih tudi s težko oborožitvijo, tanki in celo letali.

V boju proti fašističnim osvajačem je padlo — če ne upoštevamo ubitih protifašistov — 305.000 borcev in starešin NOVJ, 425.000 jugoslovanskih borcev pa je bilo ranjenih. Okupator je za seboj pustil pravo razdejanje in povzročil škodo za 9 milijard in 145 milijonov dolarjev, računajoč dolar po predvojnem tečaju. Uničil ali hudo poškodoval je dve petini celotne jugoslovanske industrije, požgal ali porušil 356 tisoč stanovanjskih poslopij in uničil ali odpeljal s seboj več kot 1200 lokomotiv in 40.000 vagonov.

V zadnji svetovni vojni je padel ali bil ubit vsaki deseti Jugoslovčan.

M. JANKOVIĆ

Psihične reakcije v vojni

Pri tem problemu ne smemo nikoli pozabiti, da je človeška psihoza hudo zapletena. Druga težava je ta, da tisti, ki se ukvarjajo s temi vprašanji, nimajo strokovnega gradiva. Vse, kar je bilo do sedaj objavljeno, je še iz druge svetovne vojne in se nanaša samo na vojake. Civilno prebivalstvo ni bilo upoštevano.

Dr. von Greyerz je podrobno obravnaval probleme psihičnih reakcij v vojni. Nakazal je določene psihične reakcije, ki so skupne vsemu človeštvu. V te spada med drugim tudi dejstvo, da čuti vsak človek potrebo po varnosti. Občutek varnosti pa se z izbruhom vojne razbije.

Najprej se to zgodi v družini, ki se razdvoji. Nekateri člani družine morajo k različnim vojaškim službam; s tem več ali manj preneha družinsko življenje. Druga splošna motnja psihičnega ravnotežja, ki se pojavi zaradi izbruha vojne, je padec gospodarske varnosti. Ekonomske razmere se poslabšajo. Večina oseb mora nenedoma opustiti svoje delo.

Tako psihoza kakor tudi nevroza se lahko spremenita v histerijo. Tak histerija se lahko pojavi v obliki slepote, naglušnosti in splošne ohromelosti. Kako močne so psihične reakcije v vojni, je dr. von Greyerz prikazal s primerom na afriškem bojišču. Med tistimi, ki so bili spoznani za nesposobne za vojsko, jih je bilo 30 % s psihičnimi motnjami. Američani so zato poslali na fronto mnogo psihiatrov.

V zadnji vojni ni bilo med civilnim prebivalstvom opaziti množične panike. Po mišljenju dr. von Greyerza tudi begunsko gibanje v Franciji med zasledbo dežele po nemški vojski in splošni beg prebivalstva Hamburga po velikih bombnih napadih 1943. leta nista imela bistvenih značilnosti splošne panike, ker so begunci ravnali premišljeno.

Pač pa je bila, meni dr. von Greyerz, panična situacija pri nekem bobnem napadu na London. Glavni vzrok za te panike je sprožila prva oseba, ki je hotela zapustiti zaklonišče in je pri izhodu po nesreči padla. Zaradi tega se je v ozadiju raznesla govorica, da je zaklonišče zasuto. Nastala je splošna panika, ki je zahtevala 7 človeških žrtev. Paniko povzročijo tri bistvene stvari: 1. polom, 2. nevednost in 3. brezposelnost. Da bi preprečili paniko, priporočajo naslednje zaščitne ukrepe:

Razdelitev v manjše skupine (desetih ljudi se ne loti tako hitro panika, kakor 100 ljudi).

Vzgojno je treba vplivati na ljudi, da so vedno pripravljeni za akustične vplive bombnega napada.

Po možnosti je treba ljudi, ki so v zaklonišču, na kakršen koli način zaposliti.

Problem posebne važnosti, s katerim se naj ukvarjata psihologija in psihiatrija, je skala psihičnih reakcij, katero se da ugotoviti pri človeku med bombnim napadom.

Skala se razteza iz nemira, strahu in bojazni vse do histerije, množične psihoze in panike. Nevrotične reakcije — nemir, bojazen, so konstitucijsko pogojene. Vsi ljudje so nekeje na nevtrastenčni krivulji. Simptomi nevroze so zlasti utrujenost, nespečnost itd. Poleg tega večkrat naletimo na organske nevroze, npr. srčne bolezni ipd.

V največ primerih zapadejo ljudje pri izbruhu vojne v neki nemir. Glavna naloga zdravnika je, da s pomočjo in nasveti osvobodi pacienta občutka nemira.

Groza, bojazen in panika so psihične reakcije, ki spadajo v področje psihoze. Take vrste reakcij je pripisovati konstitucijski posamezniku. Dejstvo je, da se vsi ljudje bojijo, če slišijo udarce bomb v bližini. Ta občutek bojazni pa ni nekaj negativnega, prav nasprotno, še poveča duševno in telesno odpornost. Smrtni strah omogoča človeku, da vzdrži v primerih, ki jim v normalnih razmerah gotovo ne bi bil kos.

Sele potem, ko se splošni strah stopnjuje v grozo, nastopi pomisleka vredna situacija. Človek namreč tedaj ne dela več z razumom. Mnogo je primerov, da so vojaki, ki so malo prej polagali minsko polja, zaradi občutka strahu nepremišljeno prestopili to minsko polje in našli pri tem smrt. Simptomi razvojne krize: strah — groza se izražajo zlasti v tem, da vedno bolj in bolj izginja socialni čut, posameznik giba pa kažejo nezmožnost kontroliranja svojih dejanj.

Posebni znaki za bojazljivo zadržanje so npr. povečana, toda neosnovana volja za delo, drgetanje kolien, uporaba sile.

Vprašanja, kdaj nastopi pri človeku občutek bojazni, se ne da razvozlati.

Ameriške raziskave ob vojnem pohodu v Italijo so pokazale, da je bila maksimalna vzdržljivost vojaka na fronti 180 dni. Brezpogojno pa je treba vplivati na vsakega posameznika, da se znebi občutka bojazni, ker se ta občutek kaj hitro razširi še na druge.

SLAVKO TARMAN

TAM, KJER SE SPRELETAVAJO JASTREBI 2

Prišli smo v četrt, ki so jo kolonialisti imenovali kitajsko-anamitsko. Razprostira se med jezerom Epeé Restituée in Rdečo reko. Po ulicah se peliva nepretrgana reka kolesarjev. Majhni in veliki trgi, čajnice na prostem, nešteto obrtniških delavnic, v katerih mrgoli ljudi. Potujoče branjeveke sedajo na tleh in razkazujejo svoje blago. V bambusovih košarah je sadje, so glavniki, barvni sukanec, betel in slaščice. Na stojnicah je videti fotografije sovjetskih voditeljev in filmskih igralcev, povsod je Fidel Castro, nikjer pa Evropejcev. Krojači, fotografi, brivci. Državne veleblagovnice so polne kupcev. Državna in zasebna iniciativnost tekmuje med seboj. Vendar je za mnogo obrtniških delavnic, ki niso več zasebne, marveč zadržne. Zadržne trgovine so manj obdavčene.

Izenada se mi zazdi, da so te ulice podobne moskovskim in leningrajskim v času NEP, kot sem jih videla v nekem

HANOJ. TRIJE VOJNI INVALIDI V POGOVORU NA ULICI. TI MLADENICI SO BILI PRIPADNIKI PROTILETALSKIH ODDELKOV. RANJENI SO BILI MED BOMBNIH NAPADI NA HAJFONG, VAN KAT IN HANOJ. DVA STA OSTALA BREZ NOGE, EDEEN PA BREZ ROKE. KLJUB TEMU SE BORBI NISO ODREKLI, SEVEDA NE NA BOJIŠČU. VKLJUČILI SE BODO V POMOŽNE ENOTE.

filmu, le da tukaj vlada neka izredna vitalnost, južnoitalijanska živahnost, čeprav brez južnjaškega hrupa. Nobenega kričanja ni slišati niti preglasnih klicev, marveč samo nekakšno šumenje ko v čebelnem panju.

Vse polno je otrok, otrok, ki se igrajo po hodnikih za pešce, po javnih zakloniščih, ki so videti kot kupi stlačene zemlje, in po zelenicah. Kakor hitro te zagledajo, pritečejo naproti in ponavljajo: »Ong Lien Xo, Ba Lien Xo!« — Sovjetski gospod, sovjetska gospa! Te vzkliče je slišati potem izra vseh vogalov. Približajo se ti z odkritosrčnim nasmehom, primejo te za roko ali pa se nasrhljivo dotikajo obleke in vsi iz sebe ponavljajo: »Ong Lien Xo, Ba Lien Xo!« Sovjetski ljudje so lahko ponosni, da so bili prvi med Evropejci, ki jih imajo za prijatelje. Njihova popularnost se je zato razširila na vse belopolte prijatelje.

Otroci gredo še vedno za nami, baržunastih oči, črnolasi, radovedni in nasmejani. Eden izmed njih pristopi k nam in vpraša: »Od kod prihajate?«

»I«, odvrne naš spremljevalec. Tale »I« pomeni Italijo. Kar naenkrat se je zmračilo. Začelo se je predalarno stanje. Če bodo Američani bombardirali Hanoi, bodo njihove žrtve ti otroci, ta dekleta, ki se sprehajajo po parkih s svojimi zarotenci, te žene, ki hite pripravljati riž za večerjo in ti dečki, ki sedijo s knjigami v rokah pred hišnimi vrati.

HANOI, 23. DECEMBRA

»Pred desetimi leti so se naši otroci bali belcev in kadar so naleteli nanje, so zbežali,« pravi Luu Kuy Ky, ki je podpredsednik Odbora za kulturne zveze s tujino. Doma je z Juga. O svoji ožji domovini pripoveduje, da je »un pays agricole arriéré — kmetijsko zaostala dežela.«

»Pod vsakim kavčukovim drevesom po naših plantažah je pokopan najmanj en vietnamski kuli... Umirali smo od lakote, naš riž pa so izvažali... Pravkar sem se vrnil s potovanja po četrti coni. Kmetijska proizvodnja je za nas pomembna bitka. Zdaj je čas za presajanje riža. Naše žene bodo opravljale delo tudi med bombnimi napadi. Verjemite mi, da ni lahko hoditi bos po blatu, ki je polno ostrih drobec. Razven tega pa nikoli ne vedo, če se pod vodno gladino ne skrivajo bombni krateri. Dostikrat se zgodi, da kmetica zaide vanj in se pogrezne do vratu v vodo, nato pa mirno nadaljuje delo.«

Leta 1954 jih je z Juga prišlo mnogo z vojsko, ki se je v smislu ženevskega sporazuma umaknila na Sever. Dve leti pozneje bi morale biti splošne volitve, ki naj bi privedle do združitve obeh delov Vietnama. Ljudje so odhajali iz Sajgona, Huéja, Delte, Camaua in Dalata. Zapuščali so družine, majhne otroke, desetletne dečke, ki se zdaj najbrž borijo kot partizani po južnovietnamskih pragozdovih. »Moja žena je odšla z menoj, ker je bila tudi ona vojak, saj si je prisluzila dve kapetanski črti,« pripoveduje Luu Kuy Ky. »Najini hčerki sta ostali pri moji materi v Saigonu. Moja mati je stara in sama. Zanj skrbijo tovariši.«

Čisto nič nenavadnega ni to, da družinski člani po dvanajst let ne vedo drug za drugega. Tudi Hung in Hun, ki nas spremljata, imata družini na Jugu. Saigončan Hun je prijazen in prijeten mož. Če je res, da so Vietnamci na splošno optimisti, je Hun najbolj vietnamski med vsemi. Hung ima jeklene živce in zaprt je vase kljub večnemu nasmešku.

NADALJEVANJE

sprejmite še tako hude preskušnje. Komunisti in ves jugoslovanski delavski razred bosta v prvih vrstah ljudskega boja proti okupatorju vztrajala vse do končne zmage...«

Ko pa je 22. junija 1941. leta hitlerjevska Nemčija napadla Sovjetsko zvezo, je centralni komite KPJ pozval naše narode v odločilni boj proti okupatorju in njegovim hlapcem. Ze 27. junija so ustanovili Glavni štab narodnoosvobodilnih odredov Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu, 4. julija pa je Politbiro CK KPJ na svoji zgodovinski seji sklenil, naj se s sabotaž in diverzij takoj preide

drugod. Nemci so dobili okrepitev iz Grčije, Italijani pa so iz Albanije privlekli del 9. armade. V juliju, avgustu in septembru so okupatorji v posameznih operacijah uporabili tri do šest okrepljenih divizij. S tem je »osvojena Jugoslavija« že poleti 1941 postala posebno bojišče, na katerem je samo Mussolinijeva Italija imela vsi 2. in posamezne dele 9. armade — skoraj dvakrat večje sile, kot pa jih je imela v Afriki.

Od 7. julija 1941 do 9. maja 1945 je Jugoslavija bila eno izmed najaktivnejših bojišč v vsej drugi svetovni vojni. Na tleh naše države ni bilo nikoli

